

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istorია

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XLV. Quomodo insipientes toleraverit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

donavit: alios variis dignitatibus ornavit. Et eorum quidem qui in orbitatis miseriis incidissent, quasi pater curam gerebat: viduarum autem mulierum solitudinem sublevans, eas patrocinio suo fovebat. Quinetiam virgines parentibus suis orbatas ipse hominibus opulentis ac familiaribus suis in matrimonium dedit. Idque agebat, cum prius dedisset nubentibus, quæcumque ipsas viris suis conferre oportebat. Denique quem admodum Sol supra terras exoriens lucis suæ radios cunctis liberaliter imperit; sic plane Constantinus primo diluculo procedens ex palatio, ac cum cælesti Solis jubare quodammodo exoriens, cunctis aduentibus beneficentiæ suæ radios impertiebat. Nec ullus unquam ad illum propius accessit, qui fructum alicujus beneficii non retulerit: nec spe sua unquam frustrati sunt, qui ab ipso aliquid auxilii expectassent.

CAPUT XLIV.

Quomodo Synodis Episcoporum interfuit.

AC generaliter quidem erga omnes talem se præstitit. Verùm Ecclesiæ Dei præcipuè curam gerens, cum per diversas Provincias quidam inter se dissentirent, ipse velut communis omnium Episcopus à Deo constitutus, ministrorum Dei concilia congregavit. Nec de dignatus adeste & confidere in medio illorum conventu, cognitionis participes fuit; ea quæ ad pacem Dei pertinent, cunctis procurans. Porro sedebat in medio tanquam unus è multis; Protectores quidem cunctosque corporis custodes procul amovens, Dei autem timore contactus, & amicorum fidelium benevolentia vallatus. Ceterum quoscumque saniori sententiæ acquiescere, & ad quietem & concordiam propensos esse animadvertat, eos maxime probabat; palam indicans unanimiti omnium consensu se inprimis delectari. Pertinaces verò & immorigeros averfabatur.

CAPUT XLV.

Quomodo insipientes toleraverit.

Quinetiam nonnullos qui adversus ipsum asperius inveci fuerant, patienter tulit; leni ac sedata voce eis præ-

A τοῖς μὲν ἀγρῶν κήσεις ἐδωρέτο. τὰς δὲ θύραις ἀξιώμασιν ἐτίμα. καὶ τῶν μὲν ὀρφανῶν δυσυχιστῶν, ὃν πατὴρ ἐπεμελείτο, καὶ τῶν γυναικῶν ὃ χηρῶν τὸ ἀσπίστον ἀναπαύων, δι' οἰκείας ἐπεμελεῖ κηδεμονίας. ὡς καὶ καὶ γὰρ ὁ ζῶντων γυναικῶν ἀπὸ καὶ παλαιῶν ἀνδράσι κόρας ἐξημία γονέων ὀρφανῶν δείσας, καὶ ταύτ' ἐπράττει, προδίδας ταῖς γομφυμέναις ὅσα ἐχρῆν τοῖς λαμβάνουσιν, καὶ γὰρ κοινωμῶν εἰσφέρειν. ὡς περὶ δὲ ἀνθρώπων ἡ γῆς ἥλιος, ἀφθόως τοῖς πάνσι τῶν ἐπιπέδων μετὰ δίδωσι μαρμαρυγῶν. καὶ ταῦτα δὴ καὶ Κωνσταντῖνος, ἀμαθῶς ἀνθρώπων βασιλικῶν οἰκῶν προφανόμενος, ὡς ἀναπαύων τῶν κατὰ τὸν φῶστος, τῶν προέστων ἀπὸ παλαιῶν ἀπασί, φάσας, ὡς γὰρ τὸ οἰκείας ἐξέλαμπε καλοκαίριος, ἢ τ' ἄλλως πλησίον γυμνάσι, μὴ ἔχει ἀγροῦν, ἀλλὰ δὲ πολυάστατα. ἐδ' ἦν ποῖ ἐκπεσεῖν ἐπὶ δὲ χηρῶν, τοῖς τῆς παρ' αὐτῶν τυχεῖν ἐπιπέδων εἰς προσδοκῆσαι.

C ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΔ'

Ὅπως ταῖς συνόδοις τῆς ἐπισκοπῆς συμμετείχετο.

C **Κ**ωνῶς μὲν ὡς πρὸς ἀπάντας ἡ τῶν τῶν παρ' αὐτῶν ἐνέμων φροντίδα. διαφωτιστικῶν ἰσχυρῶν πρὸς ἀλλήλους, καὶ διαφόρων ἡμετέροισι κοινῶς ἐπίσκοπος ἐν Θεῷ καὶ ἐκκλησίᾳ, συνόδους τῶν Θεῶν λειτουργῶν συμμετείχετο ἐν μέσῃ τῶν τῶν διατρέψεων, ἐκ ἀπὸ παλαιῶν τε καὶ σιωνιζάνων, κοινῶς τῶν ὁμοίων περὶ τῶν ἐργῶν, τὰ τῆς εἰρήνης Θεῶν ἐκείνων τοῖς πάνσι καθῆσθε καὶ μέλος, ὡς καὶ τῶν πολλῶν εἰς δόρυ φέρει μὲν καὶ ὁπίστας ἐπὶ τὸ σωματικὸν φυλάκων γυμνάσι, ἀποστασίαν τῶν Θεῶν ὀρθῶς καὶ ἡμισυμῆτος, τῶν τε πρὸς ἐταίρων τοῖς ἐννεσάτοις πρὸς ἐκείνους, ὅσους μὲν ἔώρα τῆς κρείττονι γνώμῃ περὶ τῶν πρὸς ἐνσαθῆτε καὶ ὁμογενήματα παρεστῶν μέντες ἔσπον, εὐ μάλα τέρας ἀπὸ τῶν χαίροντα δεικνύς ἐαυτὸν τῆ κοινῇ πάντων νομῶν, τὰς δ' ἀπειθῶς ἐχούσας, ἀπεστέφει.

C ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕ'

Ὅπως καὶ τῶν ὀρφανῶν ἠνέχετο.

Hδη δὲ ἰσχυρῶς καὶ αὐτῶν τετραχίτων ἠνέχετο, ἔφερεν ἀνεξικακῶς, ἡρεμῶς καὶ περὶ τῶν

Φωνή σωφρονεῖν, ἀλλὰ μὴ σασιάζειν τέτοις
 ἡγεμόνοις. τῶν δ' οἱ μὲν ἀπληθέωντο,
 καὶ τοὶ ἄλλοι τὰς ἀδυναμίσεις. τὰς δ' ἀνάγκης
 ἕνεκα σωφρονισμὸν ἔχοντες, τὰ θεῶν
 ἀπαρτίως ἠέφει. μὴ δὲν μὴ δ' αὐτὸς κα-
 ταπέθευτο λυπηρὸν διανοεῖσθαι. ἔβην εἰκότως
 τὰς ἐπιπέρας ἀφρονῶν χωρῶν διασπάζοντας,
 εἰς τοσούτον συνέβαιεν ἐπιπερῶν ἐλαυνεῖν, ὡς
 ἐστο μνηστῆρας ἐλχεῖν. ὡς εἶκοι, δαίμονος
 βασιανίου τῆ τῶν παρόντων ἀθανάτων ἀφθο-
 νίας παρρημῆρες εἰς ἀτόπας πράξεις τὰς
 ἀφρονῶν, ὡς ἀν κινήσει καὶ αὐτῶν τὸν βασι-
 λῆος θυμὸν ἔμιν πρὸς χωρῆν τὰ φθόνου. γέ-
 λωκα πθιμένε τὰ βασιλῆος τὰ πρᾶξιόμενα,
 καὶ τὴν ἐκτὲς πονηρῆ κίνησιν συνιέναι φάσ-
 κοίς. μὴ γὰρ σωφρονεῖντων εἶναι ἀνδρῶν τὰ
 τολμῶντα, ἀλλ' ἢ πάντα ἀδρακοπίοντων,
 ἢ τὰς ποτηρῆ δαίμονος οἰσεμεμένων. εἰς ἐλε-
 εῖδος μάλλον ἢ κολάζεσθαι χεῖρα. ὡς τῆς τῶν
 ἀφρονῶντων μανίας, ἢ ὅτιν τὸ συμπαθεῖν
 αὐτοῖς ὡς ἐξολή φιλανθρωπίας.

A
 cipiens, ut modestius agere, nec sedi-
 tiones excitare vellent. Ex his alii ad-
 monitiones ejus reveriti, à pervicacia
 animi desistebant. Alios qui ad sanam
 mentem nullo remedio revocari pote-
 rant, Deo committens relinquebat, ni-
 hil adversus quenquam asperius un-
 quam designans. Hanc ob causam, ut
 credible est, qui in Africa seditionem
 commoverant, eò improbitatis proru-
 perunt, ut abrupta quædam facinora
 tentarent; dæmone ut videtur ob præ-
 sentium bonorum copiam invidia per-
 cito, & ad gravia quædam & atrociam fa-
 cinora homines incitante, quò Impera-
 toris animum contra ipsos accenderet.
 Verùm nihil profecit invidia, cùm Im-
 perator ea quæ fiebant, ridenda esse du-
 ceret; & maligni dæmonis impulsio-
 nem agnoscere se affirmaret. Neque e-
 nim sanorum hominum illa esse facino-
 ra, sed vel penitus amentium, vel eorum
 qui nequissimi dæmonis stimulis agita-
 rentur: cujusmodi homines miseratio-
 ne potius quàm supplicio dignos esse.
 Non enim tantæ justitiæ est, insurgere
 ad puniendum furorem hominum a-
 mentium, quantum eorundem vicem
 dolere, extremæ humanitatis est.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΣ'

Νίκαι κατὰ Βαρβάρων.

Ω
 Δε μὲν τὸν τῶν ἀπάντων ἔφορον Θεὸν
 ὀνομάσας βασιλεὺς Θεραπειῶν πρᾶ-
 ξίς, ἀπερὶτον ἐποιεῖτο τὴν τῶν ἐκκλησιῶν
 αὐτῆς ἀφροῖαν. Θεὸς δ' αὐτὸν ἀμειδόμενος,
 πᾶσα γῆ Βαρβάρων τοῖς αὐτῆς καὶ τυπέτα ἡ
 ποσιν ὡς κ' παντηπανταχὲ πρόπαια καὶ ἔχ-
 θρῶν ἐγειρεῖν νικητὴν τ' αὐτὸν ὡς τὰ τοῖς πᾶσιν
 ἀνεκέρησεν. ἐπίφοβόν τε ἐχθροῖς κ' πολεμίοις
 καδίτη. ὁκόντα τὴν φύσιν τοιέτον, ἡμερῶ-
 τᾶτον ἢ κ' πρῶτατον κ' φιλανθρωπῶτατον, εἰ-
 πὲς πᾶποτε ἔ' ἄλλο.

C
 APIT XLVI.
 Victoria de Barbaris relata.
 ET Imperator quidem ad hunc mo-
 dum in omnibus suis actibus Deo
 omnium Inspectori cultum exhibens,
 Ecclesiis ejus inconcussa sollicitudine
 providebat. Deus verò ei vicem re-
 pendens, cunctas ferè Barbaras gentes
 pedibus illius subjecit; adeò ut tropæa
 ubique de hostibus erigeret. Illum vi-
 ctorem apud omnes mortales illustri
 præconio renuntiavit; illum formida-
 bilem inimicis & hostibus reddidit,
 quamvis suapte natura minimè talis, sed
 potius mansuetissimus, lenissimus atq;
 humanissimus esset omnium mortali-
 um.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΖ'

Μαξιμιανὸς διλήσας θεῖς ἐπιβουλεύσας θάνατον, καὶ ἄλλων ἐξ ἐξ
 ἀποκαλύφως κοινῆς ἀντιπῆς ἴδριν.

Ε
 Ν τῆτοις δ' ὄντι αὐτῶ, μηχανὴν θανάτου
 συρράπων ἀλγῆς τῶν τὴν δεξιὴν δόπο-
 θεμένων ὁ δεύτερος, αἰχρίστω κατὰ σρέφει
 θανάτω. πρὸ ἧ τέτα τὰς ἐπί τιμῆ γραφᾶς
 ἀσθιαντὰς τε καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἐπ' ἀνα-

C
 APIT XLVII.
 Mors Maximiani & aliorum quorum insidias
 Deo revelante Constantinus deprehenderat.
 HÆc dum ab eo geruntur, alter eo-
 rum qui se Imperio abdicaverant,
 cùm insidias in ejus necē compararet,
 deprehensus turpissimo mortis genere
 interiit. Primusq; hic est cujus utpote im-
 pii ac scelerati hominis imagines omnes